

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu Romanu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care doue septemani cu adansulu Foişioerei. — Prenumeratiunea se face in Sibiu la espeditar'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori fiancate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 87.

ANULU XXV.

Sibiu 315 Novembre 1877.

Pentru celealte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl., iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru strainetate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a. Inseratele se platescu pentru antâ'a ôra cu 7 cr. sirulu, pentru a dâ'u'a ôra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Resbelulu.

Sibiu, in 2/14 Novembre.

Situatiunea de pe câmpulu de resbelu in Bulgari'a, dice „Politische Correspondenz“, a intratu acum intr'unu stadiu, in care operatiunile trebuiescu deosebite in doue pârti particulare si totusi legate un'a de alt'a. Afara de incungiuarea completa a Plevnei a devenitu inaintarea unei ôste rusesci numerôse câtra Orhani'a si Sofi'a o operatiune fôrte importanta, din care se pôte desvoltâ la anumite casuri o espeditie noua dincolo de Balcani; numai de asta-data Balcanii aru fi oculti de câtra vestu si invasiunea in Traci'a si Rumeli'a aru avea locu din doue pârti. Dupa o ocolire a Balcaniloru preste Orhani'a si prin schimbarrea frontului rusescu câtra ostu, positiunea lui Reuf-pasi'a la pôlele defileului dela Sipc'a aru deveni tare amenintata, ba chiaru cu totulu paralisata si debusiarea altoru trupe rusesci din trecatôrele dela Sipc'a si Hainkiôii aru fi asigurata fâra lupta. Se vede dintr'aceste ce insemnate mare trebuie atribuita inaintârei unei ôste rusesci la Orhani'a si Sofi'a. Dupa probabilulu sfersitu a operatiunei la Plevn'a, acést'a inaintare va fi hotarîtore pentru decursulu resbelulu. Dovada, ca de asta-data nu pôte fi vorb'a de o espeditiune, precum a fostu cea dintâiu a generalulu Gurko, ne este numerulu si cualitatea trupeloru cari voru avea a esecutâ operatiunea, 40,000 trupe alese au pornitu la Orhani'a si s'au mai trimisu 10,000. Aceste trupe inaintâza in colône concentrice pe drumulu Orhani'a-Sofi'a si au ajunsu pâna la Iablaniti'a si Osicovo, unde Sefket-pasi'a se încerca a opri marsiulu rusiloru pentru a câscigâ din timpu spre fortificarea Orhaniei.

De alta parte tóta atentiunea armatei in giurulu Plevnei este concentrata asupr'a fortificârei partei sud-vestice si nordice: Generalulu Scobelev a luat in 9 curente o noua positiune dominatôre din mân'a turciloru si a si fortificat'o.

In Asi'a rusii au facutu totu ce au fostu cu putintia. In 24 Octobre generalulu Tergukasoff a fostu la Ssurb-Ohanes, in 25 s'a luptatu cu ariergard'a lui Ismailu; in 27 Muktar-pasi'a a anuntiatu dejâ sosirea inamiculu la Arap si 28 generalulu Tergukasoff s'a impreunatu cu generalulu Heimann si au luat fâra lupta Kaprikiôii. In diu'a urmatôre rusii au ajunsu la Hassan-Kaleh, de unde au alungatu ariergard'a lui Ismailu. In 30, colônele rusesci au fostu la Curudshuk, 18 verste de Erzerum.

Aci Muktar-pasi'a a luat positiuni cu intentiune de a pune stavila marsiulu acceleratu alu rusiloru. La defileulu dela *Deve-Boyun* s'a incinsu lupt'a. Buletinulu oficialu rusescu comunica urmatôrele despre decursulu acestei lupte, intemplate in 4 Novembre.

„Lupt'a a tîenutu dela 10 ôre 30 minute diminêti'a pâna la 7 ôre 30 minute sér'a si s'a decisu prin ocolirea flanculu stângu alu inamiculu si prin spargerea centrulu. La actiunea acést'a a luat parte in prim'a linie regimentele Elisabethpol, Erivan si Tiflis. Inamiculu a fugitu la Erzerum; plôea si zapad'a au opritu trupele nôstre a persecutâ in graba pe inamicu

Trupele nôstre au inoptatu pe locurile, care fusese ocupate de inamicu. Noi amu prinsu 8 oficeri si preste 300 soldati, amu luat 40 tunuri, multu proviantu si munitiune. Perderile nôstre totale suntu 30 oficeri si 800 soldati.“

Scirile despre caderea forteretiei Erzerum pâna astadi nu s'au adeveritu.

„Monitoriulu oficialu“ alu Romaniei publica urmatôrele detaiuri de pre câmpulu de resbelu:

In diu'a de Mercuri, 12 Octobre, trupele armatei de Occidentu aveau a esecutâ o miscare, avendu de rezultatu deseversit'a impresurare a Plevnei si prin care se taie orice cale de aprovizionare si de retragere armatei lui Osman-pasi'a. Dupa dispositiunile ordonate de comandantulu siefu alu armatei de Occidentu, M. S. Domnitoriulu, locotenentulu generalu Gurko urmâ a ocupâ, in diu'a de 12 Octobre, sioseau'a Plevn'a-Sofi'a si positiunile impregiurulu ei. Pentru acestu sfersitu se puse la dispositiunea generalulu Gurko pe lînga cavaleri'a ruso-româna care operâ pe ambele pârti ale Vidulu doue divisiuni de infanterie din gard'a imperiala cu artileri'a ei, divisiunea de cavalerie de garda si 10 bataliône de infanterie române cu 2 baterii de artilerie sub comand'a colonelulu Cantili.

Locotenentulu generalu Zotow cu o divisiune din gard'a imperiala, cu a 16-a divisiune de infanterie, 3 bataliône de tiraliori si o brigada de artilerie, avea ordinu a ocupâ sioseau'a Plevn'a-Lovcea. Avant-gard'a acestoru trupe erâ sub comand'a locotenentulu generalu Scobelev.

Pe cându generalii Gurko si Zotow esecutau miscarea ce le erâ prescisa, armat'a româna, adeca trupele disponibile din divisiunea a 4-a, distragendu-se detasiamentulu colonelulu Cantili, divisiunea 3-a si divisiunea 2, erâ sub arme, gat'a a respinge orice incercare de strapungere si de retragere a inamiculu in acea parte si imobilisându astfelu o parte din fortiele sele cari aru fi pututu alergâ in ajutoriulu celor ce aveau a fi atacate de generalii Gurko si Zotoff.

Pe de alta parte artileri'a româna pe tóta lini'a deschise desu de diminêtia unu focu viu si neinteruptu asupr'a positiuniloru si intariloru inamice. Divisiunea 2-a avea in baterie 24 tunuri si 4 mortiere, divisiunea 3-a 30 de tunuri, divisiunea 4-a 12 tunuri de 9, preste totu 70 de guri de focu române care incepura canonad'a in contr'a turciloru, puindu-i in ingrigire despre punctulu pe care aveau sa fia atacati.

Generalulu Gurko incepû de diminêtia miscarea sea si dete la Gorni-Dubnik si Telisiu preste fortiele turcesci in positiuni solidu intarite, de unde asigurau comunicatiunile armatei otomane din Plevn'a cu Orhanie si calea Sofiei. O lupta din cele mai crâncene se incinse aci intre trupele imperiale si turci, cari, de si inferiori in numeru, ocupau insa nisce positiuni tari prin natura si pe cari le facusera si mai puternice prin fortificatiunile ce radicasera pe densesle.

In fine regimentele Peobrajenski si Simeonovski, urmate de celealte trupe ale gardei, pâsira la asaltu si cucerira positiunile si impregiurulu satulu Gorni-Dubnik, pe cari inamiculu le aperase cu atât'a inversiunare in timpu de diece ôre de lupta. Ahmed-Evzi-pasi'a, o multime de oficeri, aprôpe 3,000 de prizonieri, intre cari unu regimentu de cavalerie intregu, doue redute si 4 tunuri, multe arme si cartusie cadiura in mânilu biruitoriulu. Trupele gardei im-

periale se batura cu o nespusa bravura, daru platira strelucit'a loru victorie cu mari si durerôse perderi. Generalii Rosenbach si Sedler fura greu raniti; siefulu regimentulu de Finland'a si de grenadier Lavrow si Lubovitzki, asemenea greu raniti; siefulu de statu-majoru alu divisiunei de garda Skalow, adjutantii imperatulu Ramzoi si Runow, comandantulu divisiunei de cazaci de Kuban Zankow, colonelii de artilerie Simionoff si Arsenieff, toti acesti oficeri superiori fura ucisi si 102 oficeri raniti, ier' perderile in trupa nu suntu încâ constatate, insa ele se urca pâna la aprôpe de 4,000 ômeni morti si raniti.

Ataculu asupr'a positiunei dela Telisiu, cu tóta viteji'a si eroicele sfortiârei ale trupeloru imperiale, nu putû reusi in acea di, si regimentulu de venatori ai gardei perdû in acestu actu 7 oficeri ucisi, 16 raniti; perderile in trupa nu suntu inca constatate.

Pe cându generalulu Gurko sustienea si câscigâ acést'a stralucita lupta pe lini'a Plevn'a-Sofi'a, generalulu Zotow se facea stapânu fâra angajamente seriôse pe sioseau'a Plevn'a-Lovcea, si trupele române cari operâ cu generalulu Gurko inaintau, sub foculu inamiculu, spre Etropolu si pâna in fati'a Dolni-Dubniculu, unde se retransiau si impedeau pe inamicu, care ocupâ Dolni-Dubnik, a dá ajutoriu trupeloru turcesci atacate la Gorni-Dubnik si Telisiu.

In acelasi timpu trupele române din divisiunea 2-a din transiee, in fati'a redutei inamice Nr. 2 si a lagarulu intaritu dela Bucov'a, faceau demonstratiuni ofensive spre a ocupâ si tîenê pe locu pe inamicu in acea parte. La ôr'a 12, trupele din paralel'a nôstra a 4-a facura unu simulacru de atacu, dându salve de infanterie si asverlindu cu mortiere. Inamiculu, care pâna atunci pastrase tacerea, crediendu in realitatea atacu lui, incepû pe data unu focu violentu din reduta si din intaririle sele dela Bucov'a si scôse rapede trupe pe drumulu seu acoperitu si pietiele de arme, pregatindu-se a intempiná ataculu.

La 3 ôre dupa amêdi, demonstratiunea nôstra de atacu fu repetata si ingrigi ierasi pe inamicu.

Foculu nostru, care nelinisc pe inamicu si i' causâ negresitu multu reu prin esacititatea si vioiciunea lui, a fostu ripostatu cu vigôre din parte-i in timpulu demonstratiuniloru nôstre de atacu. Prin acést'a amu avutu si noi perderi de inregistratu. Colonelulu C. Budisteanu, comandantulu brigadei de serviciu in transiee, a fostu greu ranitu in paralel'a 4-a, lînga trupele sele, de o spartura de sragnelu; capitanulu Albu, din regimentulu alu 8-lea de dorobanti, asemenea greu ranitu; sub-locotenentii Vladescu, din statu-majoru, si Ostianu, din alu 8-lea regimentu de dorobanti, raniti; sub-locotenentulu Rosetti, din alu 3-lea batalionu de venatori, ucisu, si 8 soldati morti si 35 raniti.

Resultatulu stralucitu alu dilei de 12 Octobre, in care guard'a imperiala rusa a improspatatu gloriôsele ei traditiuni, este dara din cele mai importante din punctulu de vedere strategicu, câci s'a obtienutu complet'a inconjurare a Plevnei, ceea ce va grabi caderea acestui orasiu, si armat'a româna, dincolo si dincôce de Vidu, a cooperatu in modu activu la acestu resultat.

M. S. Domnitoriulu, in timpulu actiunei, se aflâ impreuna cu generalulu Tottleben si cu generalulu Zotow pe sioséu'a Plevn'a-Lovcea, in fati'a inaltimiloru dela Krisiew, la centrulu miscarei care se esecutâ in acea di. Inaltimea Sea se opri câtu-va timpu in

satulu Brestovetiu care, o jumetate de ôra dupa plecarea Mariei Sele, fu ocupatu de turci si reluat inapoi de rusi in acea nôpte.

In diu'a de 13 Octobre, M. S. Domnitoriulu a visitatu la ambulantiu pe oficerii români raniti in diu'a de 12 Octobre, si de acolo s'a dusu la arip'a drépta unde a inspectatu nôuele intariri cari s'au ridicatu spre a intari positiunile nôstre in fati'a Bucovei si Opanezu. Domnitoriulu a impinsu acést'a inspectiune pâna la avantu-posturile nôstre.

A dâ'u'a di, 14 Octobre, Majestatea Sea Imperatoriulu a stramatatu cuartierulu Seu imperialu dela Gorni-Studen la Poradim.

Marele cuartieru generalu domnescu a remasu in Poradim.

A. S. I. Marele Duce Nicolae se afla asemenea la armat'a de Occidentu.

M. S. Domnitoriulu a prânditu in acea di la Majestatea Sea.

Sâmbata, 15 Octobre, M. S. Domnitoriulu a insotitu pe Majestatea Sea Imperatulu la Bogot unde, impreuna cu Marele Duce Nicolau, au visitatu oficerii si soldatii rusi raniti in lupt'a din diu'a pe 12 curentu. Aci s'a prezentatu Majestatei Sêle Achmet-Evi-pasi'a, facutu prizonieriu in lupt'a dela Gorni-Dubnik.

Duminica 16 Octobre, Majestatea Sea Imperatulu si I. S. Domnitoriulu au mersu pe positiunile spre stâng'a cari domina orasiulu Plevn'a. Unu bombardamentu violentu erâ ordonatu pentru acea di pe tóta lini'a. Positiunea dela Telisiu, care fusese in zadaru atacata in diu'a de 12 Octobre fû in totulu impresurata in acea di si 96 guri de focu canonara in timpu de 2 ôre acestu punctu.

In urm'a acestui formidabilu bombardamentu, generalulu Gurko somâ garnison'a turcesca din Telisiu de a capitulâ depunendu armele si munitiunile, acordându-i apoi libertatea de a se retrage. Turcii primira, insa, impreuna cu armele si munitiunile lor, ei se constituira prizonieri, ne mai voindu a profitâ de libertatea de a se întorce in Plevn'a. Unu pasia si aprôpe 400 de prizonieri cu 3 tunuri si o mare cantitate de arme si munitiuni se predara in acea di.

In acést'a di Majestatea Sea Imperatoriulu impreuna cu A. S. I. Marele Duce si cu M. Sea asistara la o lupta ce se dete in apropiere intre unu detasiamentu de cazaci si infanteri'a turcesca.

Luni, 17 Octobre, M. S. Domnitoriulu, insotitu de generalulu adjutantulu principele Soltikoff, a visitatu prizonierii turci, convorbindu mai multu timpu cu oficerii lor cari cunoseu limb'a franceza.

Marti, 18 Octobre, Inaltimea Sea a inspectatu trupele imperiale din divisi'a 16-a si brigad'a I din divisi'a 30-a si positiunile lor fortificate, ocupate in diu'a de 12 curentu. Apoi a luat dejunulu cu A. S. I. Marele Duce Nicolae la Bogotu, si s'a intorsu spre séra la marele seu cuartieru generalu la Poradim.

Mercuri, 19 Octobre, M. S. Domnitoriulu a primitu diferite raporturi si a lucratu cu d. generalu Cernatu, comandantulu trupeloru române. Sér'a, Inaltimea Sea a luat ceaiulu cu Majestatea Sea Imperatoriulu.

Joi, 20 Octobre, Majestatea Sea Imperatoriulu si M. S. Domnitoriulu, cu suitele lor, au asistatu la unu serviciu funebru oficiatu in biseric'a dela Poradim pentru odihn'a sufletulu Majestatei Sêle Imperatesei-Mame a Rusiei, nascuta Princesa re-

gala de Prusia, alu careia aniversaru alu incetarei Sèle din viatia era in acea di, precum si pentru pomenirea A. S. I. Principelui Sergie de Leuchtemberg, mortu pe câmpulu de onore.

Dupa serviciulu divin, M. S. Domnitoriulu a dejunatu cu Majestatea Sea Imperatoriulu.

M. S. Domnitoriulu a primitu in acesta di sciintia ca trupele armatei de Occidentu au ocupatu positiunile si satulu Dolny-Dubnik, pe care inamiculu l'a parasitu in fatia inaintarei trupeloru noastre. Astu-feliu se restrange din ce in ce mai multu cerculu nostru militar in giurulu Plevnei. Inamiculu a facutu dilele acestea incercari de a aduna porumbulu si furajulu ce mai era pe câmpu in apropierea liniilor sèle, spre a-si adaoga aprovizionarile, in sa avantu-posturile, vedetele de cavalerie si artileria nostra lu au impededatu, punendu lu pe fuga fara a-si putea ajunge scopulu.

Vineri, 21 Octobru, I. S. Domnitoriulu a pornitu de diminetia spre a inspecta positiunile preste Vid, in spatele Plevnei.

Corespondintia particulara a „Pressci“.

Grivitia, 22 Octobru 1877.

Dupa cum v'amu scrisu prin epistol'a precedentu, Plevn'a este cu deserversire incungurata si cerculu de asediu s'a restrinsu si mai multu printr'o victoria mare a rusiloru la Telisiu, despre care nu ne indoimu ca a-ti avutu mai de multu informatiuni telegrafice.

In lupt'a dela Telisiu, au caditu in manile rusiloru preste trei mii de prizonieri, multe arme si mari cantitati de munitiuni de resbelu.

Ne asteptamu din di in di la o incercare de esire din partea turciloru din Plevn'a, caci dupa parerea tuturor'a si spusele desertoriloru lor, ei suntu nevoiti seu de a da unu atacu ca sa rupa cerculu de incungurare, seu sa capituleze. Desertorii turciloru se inmultiescu pe fia-care di pe la avant-posturile nostre; ei suntu forte desgustati de resbelu, fiindu reu imbracati si forte reu hraniti. Astadi chiaru, in urm'a unei slabe impuscaturi de scurta durata, ne-amu pomenitu cu mai multi desertori. Rusii bombardeza cu o insistentia nemarginita, pe candu noi bombardamu cu mai multa reserva. Astfeliu este ordinulu dela marele quartiru generalu. Toti oficerii nostri de artileria suntu in permanentia la posturile lor. Inainte de efeptuarea asediului, ei faceau curendu serviciulu.

Presupunendu ca Plevn'a va cadea preste trei seu patru dile, dupa cum se spera in generalu, ce se voru face apoi trupele nostre? Eata cestiunea ce-si facu oficerii si soldatii. Unii sustienu ca, dupa caderea Plevnei, armata romana se va intorce in tierra; altii pretindu ca artileria, dar' numai artileria, va urma pe rusi in Balcani; alti, in fine, si din numerulu acestor'a facu si eu parte, cugeta ca nu numai artileria, dar' tota armata nostra va urma pe rusi inainte. Acesta ultima ipotesa pare cea mai probabila; caci, intr'adeveru, odata intrati in resbelulu ofensivu, cum putemu ore parasit teatrulu resbelulu mai nainte de terminarea campaniei? Ce felu? Luavoru rusii Constantinopolea singuri, fara de noi? O fi fanfaronada asertiunea mea; dar' nu este mai putienu adevratu ca, fara cei 40,000 romani, nu numai n'aru fi pututu luav Plevn'a, dar' n'aru fi potutu nici chiar merge inainte; si o proba avemu in faptulu ca Rusi'a a primitu aliantia nostra, de-si se blesu ore-cum amoru seu propriu. Amu disu a primit'o, si m'amu insielatu, caci trebuia sa scriu ca a cerut'o.

Eu credu, in fine, ca reintorcerea dupa luarea Plevnei n'a fostu decatu o idea, invocata de catra unii si altii in nisce circumstantie in cari invocarea ei avea ore-care oportunitate. Vom vedea inse, deca adevurul va fi de

partea pesimistiloru si, prin urmare, si a mea, seu de partea optimistiloru.

Se vorbesce inca de adi diminetia, despre o importanta victorie castigata de catra colonelulu Slaniceanu, cu prim'a divisiune in imprejmuirile Rahovei. Resultatulu luptei aru fi fostu 1,500 prizonieri, 5 cara cu munitiuni si asediarea Rahovei, pe care trebuie sa o fi atacatu eri sera seu adi diminetia. Nuvel'a se dice ca este oficiala... Aminu!

Tempulu este variabilu; ploua noptea si diminetia, si soarele nu apare, decatu une-ori cate putienu. X.

(Corespondintia particulara a „Telegrafulu“)

Poradim 24 Octobru 1877.

Nefericitulu chronicaru silitu spre a si tine consciintiosu angagiamentulu, alerga pe ori-ce timpu, pe ori-ce cale spre a aduna materialulu unei viitoare corespondintie: aci elu se apropie cu surisulu pe buze de unu grupu animatu, crediendu ca a descoperitu nuvele importante, pe candu convorbirea se ocupa in fondu de infiintarea unei popote, aci tintesce urechile spre a dobandi resturile unoru frase ce nu au celu mai micu raportu cu cercetarile sèle. Si, in adeveru, in cerculu trupeloru asediatore actiunea devine mai nula, totulu depindendu de miscarile asediatului. Astu-feliu si imprejmuirulu Plevnei, in generalu armata de Occidentu pusa sub ordinele Domnitoriulu Romaniei se ocupa, ca se dicu asi, de menagiu, trupele se asediadu prin bordee, si stabilescu confortulu necesaru chiaru in positiunile ce ocupu, se fortifica, fie contra unu atacu, fie asupra linieloru eventuale de retragere, aci trebuie se admiramu ingeniositatea soldatiloru romani si real'a cunoscintia a oficeriloru ce-i conducu. Abia ajunse intr'o positiune ore care, trupeloru romane le suntu de ajunsu 24 ore spre a se prepara ca de ierna, a se fortifica si a se pune in o stare de aperiare ce s'aru crede ca a consumatu mii de bratie si unu timpu indelungatu.

Pe ici pe colo, cate-va mici lovituri de ante garde, detasiamente inamice ce esu din orasiu spre a furaja si care fugu la cea dintai vedere a calarasiloru nostri.

Din interiorulu Plevnei nici o miscare si mai nici o sciintia: ieri, 4 cavaleristi turei cu arme si cai se predara trupeloru nostre; ei aretan ca acolo se da inca o litra carne si 150 dramuri paine de omu pe di, dar' ca chiaru acest'a nu pote dainu decatu celu multu 10 dile. Eata in resumatu la ce se potu reduce afacerile dinaintea Plevnei la care, deca veti adaoga inspectiunea facuta de Domnitoriulu trupeloru ce comanda si visit'a ce imperatululu face in acestu momentu, veti avea totu ce este deocam-data de disu.

Veti intielege lesne de ce pana acum nu v'amu vorbitu de lupt'a dela Vadin. Nu voiescu tocmai pentru respectulu ce datorezu diariulu d v. a ve da nici nuvele false, cum amu vedutu in unele diare induse in eroare asupra avansariloru, nici sciintie precipitate, mai cu osebire asupra unei victorii. Armata romana intrata de putienu timpu in lupta, a doveditu cu prisosu ca nu face de catu a continua eroicele lupte ale strabuniloru sei, juna ea este matura prin dibacia si bravura, a trambitia imediatu o victorie este a face actu de o inutila fanfaronada care aru produce mai multu reu armatei decatu bine natiunei.

Lupt'a dela Vadin, dupa raporturi ce amu avutu ocaziune a vedea, de si mica comparativu cu luptele petrecute; dovedesce odata mai multu energia si sangele rece cu care trupele romane se aventu asupra inamicului, aci mai cu osebire unde dupa luarea unei redute lupt'a in retragere se facu neapertatu in câmpu deschisu avuramu ocaziunea a vedea superioritatea sol-

datului romanu asupra turculu, zapacitu pe data ce nu se mai afla la sigurantia in dosulu unei intariri.

Speru ca in curendu Osman-pasi'a va binevoi a-si desina o deciziune celu putienu spre a-mi procura si mie in particularu ocaziunea de a ve da nuvele mai interesante.

Revista politica

In cas'a deputatiloru din Budapesta a respunsu ministrulu presedinte Tisza la interpelatiunea lui Apponyi cu o negatiune hotarita. Ministrulu a disu ca cu ocaziunea negociariloru cu reprezentantii Germaniei nu s'au luat protocolu. Documentele nu le pote pune pe mesa casei deputatiloru, deorece aru fi unu ce cu totulu neoportunu, pana candu inca exista putintia de a incheia unu tratatu comercialu cu Germania.

Contele Apponyi n'a fostu tocmai multiamitu cu respunsulu negativu alu ministrulu presedinte, inse dupa vro cate-va observari criticatores s'a induplecatu a-lu lua spre sciintia. In fine si cas'a deputatiloru a facutu totu asi si cu acest'a lucrulu deocamdata pare a fi terminatu.

In 9 ale lui Novembre a fostu in Budapesta o conferintia sub presidiulu monarchului, la care a participatu archiducele Albrecht, ministrulu de resbelu conte Bylandt si capulu statulu majoru bar. Schönfeld. Conferintia acest'a a datu ansa la unele alarmari ale publiculu, dupa cum s'a vedutu mai tardiu, nefundate. Cumca de conferintia acest'a nu se potu lega conclusiuni ca in cercurile militare austro-unguresci se facu pregatiri pentru cine scie ce eventualitati, se vede si din imprejmuirea, ca la conferintia n'au luat parte nici contele Andrássy nici bar. Hoffmann. Conferintia a avutu de a face cu lucruri tehnice militare.

In Constantinopole se desfasiura evenimintele politice paralelu cu cele de pe teatrulu de resbelu. In numerulu precedente luaramu notitia despre conjuratiuni descoperite in capitala turcesca. Astadi suntemu in positiune de a arata ca ferberea politica in Constantinopole este atatu de mare incatu cu dreptu cuventu o cualifica o foia considerabila din Vien'a de inceputulu sferisibilu. Dupa „Pol. Cor.“ a fostu in dilele trecute lipite placate pe parati, in mai multe puncte ale Constantinopolei, cari provocau populu sa omore pe Mahmud Damad pasi'a, cumnatulu sultanulu. Acest'a este inovatitu in placate, ca voiesce, sa faca pace si sa tradeze in tipulu acest'a Turcia. De alta parte Mahmud Damad inovatiesece pre exsultanulu Murad ca conspira asupra fratelului sultanulu actualu, Abdul Hamid, din care cauza cestu din urma a si dispusu a transporta pe frate-seu din palatulu Ceragan la Seraiulu vechiu. Esecutarei acestui ordinu s'au opusu patru-dieci de servitori, pentruca temeau vieti'a exsultanulu. Servitorii fura sugrumati, cu tote ca foile turcesci sustienu ca suntu numai tramisi in exilu. Fapta este, ca exsultanulu este pusu sub padia in Top-Kapu si multi sustienu ca vieti'a lui este periclitata. Intr'aceea s'au mai arestatu si multi partinitori de ai lui Midhat pasi'a, iera pe Mahmud Damad s'au incercatu contrarii lui sa-lu otravesca, ceea ce le si succedea, deca mediculu seu nu paralisu de tempuriu lucrarea cea stricacioasa a otravei. Intarirea este forte mare in Constantinopole si este nutrita de sgomotulu tendentiosu respanditu in populatiune, ca profetulu (Mahomet) s'a aratatu sultanulu si a demandatu sa faca pace.

Midhat, despre care se vorbia ca se va intalni cu Mahmud Damad in Mitilene, nu are de gandu sa parasca Neapolea, unde se afla acum. Dar' in Constantinopole lucrurile suntu pe di ce merge mai triste. Chiaru

amicii cei mai devotati ai Franciei au perditu sperantia, de o indreptare spre bine a causei turcesci. Armin Vambery esclama indignatu in „P. Ll.“ ca nici odata minciuna, infamia si depravatiunea n'a serbatu orgii, cum serbeza acum in Constantinopole, si nici odata n'au meritatu omenii unu gubernu despretiulu si scarb'a tuturoru omeniloru cugetatori, in mesura, in care le merita partid'a actuala a curtiei, partid'a condusa de Mahmud Damad, unu naucu, omu ordinariu si fara consciintia, de si cumnatulu ne-norocitulu dara din temeiu omulu de omenia si binevoitoriulu Abdul-Hamid. Partid'a, cu machinatiunile ei duce tote la perire si sacrifica egoismulu ei scabosu ecatombe de buni patrioti osmani, radimulu atatoru familii. Cup'a este plina!... Turcofilulu continua in tonulu acest'a. Este de ajunsu inse si din cele citate a cunoasca catu de destramate suntu lucrurile in capitala turcesca.

Scirile despre pace se sustienu, inse fara de a inspira sperantia, ca pacea va si urma curendu. Barbatii de statu ai Angliei si dau multa silintia in directiunea pacei. Lordulu Beaconsfield (Disraeli) la unu banchetu, intr'o cuventare mai lunga, atingendu cord'a pacei vorbesce si despre tint'a Rusiei cu ocaziunea acest'a, inse stariuesce pe langa intact'a integritate a Turciei.

Diariulu „Nord“, vorbindu despre cuventarea acest'a departe de a fi multiamitu cu procedura lordulu, imputa politiceei engleze ca incurageza pe Turcia la continuarea unei lupte in detrimentulu Europei. Preste totu si din cuventarea lordulu diurnalulu „Nord“ face numai deductiunea, ca ea nu servece spre altu cev'a de catu spre a lungi resbelulu orientalu.

O telegrama din Constantinopole spune ca Port'a in necasulu ce o impresora totu mai reu s'a adresatu la principele Reuss, ambasadorulu germanu, sa intrevina pentru pace. Ambasadorulu germanu a indreptatu pre Port'a la quartirulu generalu rusescu.

Respunsulu acest'a bruscu este forte semnificativu si are o insemnata si pentru alta scire, ca adeca contele Zichy, ambasadorulu Austro-Ung. este acum persona cea mai veduta la curtea sultanulu.

Budapest'a, 11 Nov.

In 9 Novembre a avutu Budapesta ospeti dela Vien'a, forte interesante. Aceleasi persone au mai fostu pe aici, pe la noi si, afara de notizlerii dela diurnale, publiculu putienu se interesu de ele; atat'a ca cetia intre diversele noutati ca cutare si cutare archiduce, generalu etc. a trasu la hotelulu cutare.

E de miratu dara, ca ospetii nostri dela 9 Nov., cari umbla si de alte dati pe aici, de asta data atragu atentiunea publiculu. A fostu chiamati de monarchulu, aici la Budapesta, archiducele Albrecht, ministrulu de resbelu cont. Bylandt si siefulu generalu alu statulu majoru, bar. de Schönfeld. Lucru mare este acest'a? Si cu tote aceste abia s'a sciutu acest'a in publicu si publiculu a inceputu a face combinatiuni, cari paru a esista mai multu in aerulu politicu de astadi decatu in ordinele ministerieloru competente. Se vorbesce ierasi de mobilisari. Oficiosele nostre indata au fostu la indemana si au trambitatu ca sgomotele despre mobilisari nu suntu adeverate si ca intrunirea autoritatiloru militare nu avu altu scopu decatu regulara unoru afaceri tehnice militare. Sum aplecatu a crede ce dicu oficiosele, tienu comptu si de aerulu infectatu de combinari politice; cu tote aceste, este curiosa coincidentia de sgomotele de mobilisare, mai in acelasi tempu, candu de alta parte se spune, ca rusii voru sa radice alte corpuri noue de armata, cari in Romania au sa ser-

vésca de corpuri de rezerva pentru armat'a din Bulgari'a.

Nu știu cum stă treb'a cu transacțiunile de asta véra pentru unu imprumutu de mobilizare. Unii dicu, ca acea transacțiune este revocata, alții iéra sustienu ca nu este revocata, ci din contra reinnoita.

La tóta intemplantia situatiunea e mai seriósa, decum ni o descriu oficiósele de aici. Si curiosu lucru, fenomenele unei situatiuni serióse coincid si cu frecările economice între Austro-Ungari'a si Germani'a, carea cá aliata, nóstra, e pe aci, pe aci a ne abdice chiaru si preten'ia obicinuita între tieri pacinice, fára legaturi de aliantia.

Déca veti cetí raporturile din cas'a deputatiloru despre interpelári privitóre la afacerile cu Germani'a, veti crede, ca este imposibilu, cá din cele ce amu disu mai susu sa fia numai unu graunte realitate. Si eu stau la indoiala si nu me demitu numai decátu la credintia. Traganările nemitiesci, vehementi'a unor diurnale considerabile din Berlinu contr'a monarchiei nóstre, combinate cu politic'a nóstra esterna putienu clara si cu veleitátile turcesci, cu cochetările ambasadorului nostru din Londonu cu politic'a esterna englezasca — pune pe omulu cugetatoriu pe ganduri si pe respunsurile ministriloru la ori-ce interpelatiune mai insemnata lu face sa nu puna nici unu pretiu.

Scirile din Constantinopole neli-nescescu fórté multu si pe aici. Visurile de aur de cându cu „victoriile“ lui Muktar in Asi'a si Osman in Bulgari'a disparu unulu câte unulu si in loculu loru vinu meditatiunile, ca sfer-situl resbelului orientalu va fi inceputulu unui resbelu universalu. Sa nu créda omulu ca vorbele despre pregatiri de mobilizare nu potu sa fia luate chiaru din ventu.

Romani'a si resbelulu.

Supt acestu titlu fóra englesu „The Daily News“ publica urmatórea corespondintia din Bucuresci:

Un'a din surprinderile acestui resbelu a fostu neasteptat'a valóre si vitejia aretata de trupele române, si in genere eficacitatea si soliditatea armatei române. Ori-cine predicea ca românii voru fugi la primul focu, si ca astfelu departe de a ajutá armat'a rusa ei voru fi o cauza de slabi-ciune si de incurcatura. Marturisescu ca si eu eram de aceeași opiniune si nimenea n'a fostu mai surprinsu decátu mine sa vedu pe români purtandu-se intr'unu modu in adeveru splendidu cum s'au purtat la Plevn'a, atátu in tempulu atacului cátu si mai pe urma. Trebuie sa adaugu ca nimenea nu este mai fericitu decátu mine ca póte sa faca amenda onorabila pentru nedreptatea ce amu facutu, si cu atátu mai multu suntu gat'a sa facu acést'a cu cátu armat'a romána a devenitu deodata unu nou elementu in cestiunea orientului. De parte de a fugi, românii s'au batutu cu același curagiu desperatu cá si rusii, si armat'a romána, de-si mica, a luat cu unu singuru pasu loculu seu între armatele europene. Consecintiele acestui faptu suntu mai mari pentru tíera si pentru cestiunea orientului decátu s'aru pareu la prim'a vedere. Estimatiunea de ceea ce Romani'a va perde séu va castigá luându parte la acestu resbelu este variata, si multu va depinde fára indo-iéla de rezultatulu resbelului. Dar', dupa câte se dicu si se facu, suntu castiguri ce ea póte pune la activulu seu, ori-care aru fi rezultatulu finalu.

Mai întâiu ea a castigatu in ochii Europei o positiune diferita de ceea ce avusese pâna acum. Nimenea nu dá atentiune Romaniei séu armatei ei, si se dispunea de viitorulu acestei mici tieri, cá si de gurele Dunarei, cu asiá de putiena grigia cá si cum românii n'aru fi avutu nimic'a de disu

in acést'a afacere. Acum se vede ca armat'a romána contéza ce-va, si ca trebuie a se tiené contu de ea cându se voru face schimbári in cart'a Europei relative la Romani'a. Romani'a aru putea, déca aru fi cestiune de esistint'ia ei natiunala, sa puna o suta de mii de ómeni pe picioru de resbelu, fortia care astadi se considera in adeveru a formá o armata mica; dar' ómeni de felulu acelor'a cari au ruptu cerculu de focu in redut'a Griviti'a, de-si pentru prim'a óra audiau siueratulu ghiuleloru inimice, suntu ómeni, ale căroru dorintie nu potu fi despretiuite, si o suta mii de ómeni forméza o putere care aru întórce victori'a in favórea unei'a séu altei'a din cele dóue mari puteri, cari suntu in positiune de a le amenintiá independint'ia. Este importantu pentru Romani'a cá acestu faptu sa fia cunoscutu si ponderatu, cáci póte preveni ori-ce amenintiare. Armat'a romána devine unu factoru in cestiunea orientului, astfelu ca probabilu va avea si ea ce-va de disu in cestiunea gureloru si deltei dunarene, cestiune de cea mai mare importantia pentru Romani'a. Afara de acést'a, este pentru români inceputulu unei istorii militare, ceea ce este o trebuintia pentru ori-ce armata. Acést'a dá armatei o incredere in sine ce nu putea avea mainainte, o soliditate si unu sânge rece ce nu aru putea in nici unu altu modu sa dobandésca o armata care are desavantiu de a fi mica in comparatiune cu imensele armate cari o incungiuara.

Mai este apoi si ce-va frumosu a vedea mic'a Romania venindu in ajutorulu giganticei Rusii in óra pericolului. Romani'a datoresce Rusiei esistint'ia ei cá natiune; déca nu aru fi fostu Rusi'a, Romani'a aru formá póte astadi trei séu patru pasalicuri sub Pórta, in aceeași conditiune cá bulgarii. Este fabul'a leului cu sió-recele, si in adeveru cu vitejia a venit siórecele, in ajutorulu augustului seu protectoru. S'aru putea dice ca acést'a nu este nici o compensatiune pentru perderea a o miiá soldati morti si trei séu patru rá-niti, deosebitu de crescerea datoriei si desconsiderarea financioloru. Nu suntu de opiniunea acést'a in casulu de fatia. Eu credu ca pentru o tíera intr'o positiune echivoca cá Romani'a, nici unu sacrificiu n'aru fi pré mare cá sa faca influinti'a ei simtita si vocea ei ascultata in consiliurile europene asup'r'a cestiuniloru cari o privescu. Dar' chiaru presupunendu ca cea dintáiu opiniune aru fi corecta, eu nu vedu cum trebuíá Romani'a sa se pórté in resbelulu actualu. Turcii l'au inceputu. Ei au bombardatu Giurgiu, unu orasiu románu deschisu, fiindu ca rusii au bombardatu Rusiuculu, o cetate dela Slobodi'a, vre-o trei mile mai susu de Giurgiu, pe cându mici bande trecendu Dunarea comiteau numeróse fára de legi si cruidimi asup'r'a pacinicejii populatiuni române. Romani'a se aflá in positiunea neagreabila de a se gási între ciocanu si nicovala, si nu este de mirare cá ea sa fi trecut in partea ciocanului.

Bunatatea armatei române trebuie mai cu séma sa se atribue sfortieloru principelui Carolu. Dupa putienu tempu de domnia elu descoperí cátu de sterilu erá câmpulu politicu si ca fruptele acestui'a nu faceau pentru densulu, cá suveranu constitutionalu. Erá unu câmpu mai potrivit de gusturile sele, in care elu, sol'latu in tóta persón'a lui, se simtiá mai familiaru, si acést'a erá armat'a. — Póte ca nu este in generalu cunoscutu ca principele Carolu, nu numai ca a primitu o educatiune militara cu totul prussiana, ci inca a servitu si cá locotenentu in armat'a prussiana in resbelulu cu Danimarc'a si a condusu cu succesu unu asaltu in contra unei redute inimice, astfelu ca, afara de o educatiune militara, elu are si esperintia pe câmpu

de bataie si cunoscea mirosulu ierbei de pusca inainte de a intrá in resbelulu actualu.

Lasându partitele politice sa se combata cu armele loru, elu dete totu timpulu seu organizárei, desvoltárei si educatiunei armatei, cu ce succesu, acést'a se póte recunósce din modulu cum soldatii intrara in Griviti'a si cum, de si fára succesu, detera asaltulu celei de alu doilea redute.

Aici corespondentulu vorbesce de organizarea armatei nóstre si in specialu de armat'a teritoriale si dice ca sistemulu de a se chiemá sub arme ómenii o septamána pe fia-care luna este fórté nimeritu si aru trebú adoptatu si in Engliter'a. Aprobá faptul ca dorobantii si calarasi se echipéza singuri, acést'a fiindu o economie pentru statu, si dice ca de aceea soldatii din armat'a teritoriale suntu mai cu dare de mâna. Adauga ca ei se potu insurá si ca nu suntu corupti de víeti'a din casarma, remánendu tieranu, sub mantau'a soldatului; elu este superioru celor-lalti tierani, cáci are notiune de disciplina si este obicinuitu cu respectulu legiloru, cáci intervalele între dóue chiemári suntu scurte si influinti'a disciplinei n'are timpu sa se stérgea. Apoi adauga:

Chiaru pe cându lucréza la câmpu, ei nu perdu simtiementulu ca suntu soldati, ca suntu in armata, si prin urmare suntu mai asiediati, mai supusi legiloru decátu cei-lalti tierani. In casu de turburári interne; cari câte-odata se intempla între sate vecine din caus'a pamenturiloru, autoritátile se baséza totu-déun'a pe dorobantii si pe calarasiu pentru a reprimá desordinea, chiaru cându amicii lui suntu in cestiune si ei insisi suntu párti interesate.

Déca filibustierii unguri aru fi trecut fruntari'a romána, dorobantii si calarasi le-aru fi datu o primire care aru fi curarisitu pentru totu-dé-un'a pe unguri de nebuni'a loru. Ungurii cari au mediatu asemenea proiectu aru fi trebuitu sa-si aduca aminte si póte si-au adusu aminte ca mai nici o parte din armat'a teritoriale nu fusese trasa din districtele dela fruntarii si ca erá o fortia indestulátore de dorobantii si calarasi cá se intelnésca si sa aiba grija de unu numeru de diece ori mai mare de cátu acel'a care avea intentiunea sa tréca. Afara de acést'a, toti acesti ómeni suntu proprietari de pamenturi si prin urmare este fórté periculosu a i atacá pe lângu tierinele loru, mai cu séma cându au soliditatea si sângele rece dobenditu prin disciplin'a militara. Ungurii au fostu fericiti ca n'au trecut fruntari'a, cáci nici unulu din ei nu s'aru fi intorsu.

Pentru a conchide, armat'a teritoriale romána a aretatu in lupt'a dela Plevn'a, ca este egale in soliditate cu ori-ce armata regulata din Europ'a; ea a fostu pusa la incercare sub cele mai grele impregiurári. Déca aru fi intelnitu pe turci in câmpu deschisu, peptu la peptu, aru fi fostu unu lucru usioru in comparatie. Déru pentru trupe noi, fára istori'a militara, cari n'au auditu nici odata sunetulu unei ghiulele inamice, se dea asaltu unei positiuni cá Griviti'a in contra teribilului focu alu turciloru, a fostu fára indo-iéla unu lucru care a aretatu din ce stofa suntu facuti soldatii.

Si cându trupele ruse recunoscu ca dorobantii suntu egali cu densii in vitejia, trebuie sa admitemu ca sistemulu care i-a facutu este bunu. Principele Carolu, osteneiloru cáru'i'a trebuie mai cu séma a se atribui desvoltarea si intinderea armatei teritoriale, are de sicuru motivu de a fi magulitu de rezultatulu a diece ani de labóre si de gândire pentru actual'a armata a Romaniei, fia permanente fia teritoriale. Amu disu putienu despre armat'a permanente, nefiindu nimicu particularu de notatu in organizarea ei. E destulu a spune ca de si mica, ea este

egale in vitejia si póte superióra in eficientia dorobantiloru.

Aci corespondintele vorbesce despre modulu cum se imparte armat'a romána, despre numerulu soldatiloru din diferite arme si despre numerulu tunuriloru si conchide dicendu: Forti'a organizata totale a terei (permanente, teritoriale, militii, garda si glóte) este de 120,000 ómeni si 200 de tunuri, o fortia care póte fára indo-iéla sa-si faca influinti'a simtita in ori-ce modificare a cestiunei orientului care aru afectá interesele Romaniei.

Sibiú, 2/14 Novembre.

(P.) (In ajunulu restauratiunei comitatului). Cátu mai curendu, ni stá inainte unu actu de cea mai mare insemnata, pentru víeti'a nóstra politica pentru interesele nóstre publice natiunale, acelu actu este: „restaurarea magistratului municipalu“ care si aici in comitatulu Sibiúului, cá pretotindeni in tíera, are sa se intemple pâna la incheierea anului curinte pentru unu periodu de siése ani prescru in legea municipala.

Este adeca vorb'a: sa alegemu pre ampioiati comitatensi incependu dela vice-comite pâna la cei mai inferiori; este vorb'a: sa alegemu barbati cualificati, de incredere si reputatiune, in centru la comitatu, pre síefulu administratiunei vice-comite, pre protonotariu si mai multi vice-notari, pre presiedintele si asesorii scaunului orfanalu; iér' afara in provincia, se alegemu numerulu ficsatu de pretori si subpretori pentru cercurile respective, dupa cum acelea suntu de nou arondate prin congregatiunea municipala.

Representantii poporului, adeca membrii congregatiunei voru fi chiemati a-si manifestá votulu de incredere la urna pentru acei individi pe cari, comisiunea candidatória cu consentiementulu comitelui supremu i va recomandá cá apti la acelea posturi; prin urmare, rezultatulu celu mai eficace va depinde negresitu dela scrupulos'a si nepreocupat'a procedere a comisiunei candidatórie la esaminarea cualificatiunei aspirantiloru pentru diferitele posturi precum si dela convic-tiunea libera a reprezentantiloru alegatori.

Esperintiele de pâna acum din víeti'a constitutionala electorala ni-au doveditu, ca la seversirea actelor de acést'a natura electorala, totu-déun'a — cu putiena esceptiune — au precumpenitu ingagiamentele de preocupatiuni partisane in favorulu candidatiloru protegiati de maioritate, care nu prea considera cualificatiunea individuala ei prefera aderinti'a personala a candidatiloru!

Déca cumpenimu bine marele interesu alu poporului nostru din intréga Transilvani'a si in specialu din comitatulu Sibiúului, numerulu precumpenitoriu alu nostru fatia de alte elemente, negresitu avemu sa ne ocupámu seriosu cu acést'a cestiune vitala si sa ne gândimu bine ce facemu adeca sa nu perdemu nici pentru unu momentu acea circumstantia din vedere: ca alegerea de ampioiati municipali se face pe unu periodu de siése ani, si ca acei ampioiati alesi odata si instituiti in posturile loru, déca se voru probá de apti, corespondietori chiemári loru, voru face servitie bune si folosítore causei publice, interesului poporului din comitatu si atunci consciinti'a fia-cáru reprezentante membru alegatoriu, va fi liniscita, votulu datu va fi justificatu; iér' la din contra alegerea reu nimerita a cutarui ampioiatu totu-déun'a se va atribui si respective imputá cor-poratiunei morali, din alu cárei'a simu a iesitu si, aceea va purtá negresitu si responsabilitatea pentru consecintiele rele!

Aceste amu crediutu de oportunu a le atinge deocamdata cu scopu, de a le revocá in atentiunea respectiviloru reprezentanti ai municipiului, cari

mâne dejă voru sa se aléga si aici. Concetatiunii nostri *sasi* — pururea disciplinati si solidari in actiunile politice — si pentru acestu actu de importantia au facutu prein-grigiri timpurie, au tîenutu adese consultări si 'i vedemu interesându-se pentru reesirea ómenilor lor luati in combinare; toti alegatorii indreptatiti ai lor suntu bine informati si pregatiti cum sa voteze.

Dar' ai nostri inteliginti facu órev'a in tréb'a acésta, misca-se, consultéza-se si ingrigescu-se? Lasámu sa ni demustre rezultatulu alegorilor, pe care 'lu vomu cunósce curendu, si atunci vomu reveni iérasii la acésta cestiune vitala pentru viéti'a nóstra constitutionala, dar' importanta mai vertosu pentru interesulu nostru.

Varietáti.

** *Postalul.* Directiunea postelor reg. ung. din Sibiiu publica cu datulu 10 Novembre a. c. concursu pentru ocuparea unei statiuni de magistru postalul in *Cristianu* (comit. Sibiului) cu léfa de 150 fl. anualii, 40 fl. pausialu de cancelaria, pe lángea cautiune de 100 fl. in bani gat'a. Terminulu concursului este de 3 septamáni dela datulu de mai susu.

** *Teatru românú in Sibiiu.* Societatea dramatica din Craiov'a sub directiunea domnului C. Petrescu a datu Marti in 1/13 Novemb. sér'a in sal'a dela „Imperatulu romanilor“ prim'a sea representatiune. Afisiurile ne spunéau ca se va representá pies'a „*Draculu séu Oarb'a din Parisu*“ drama in 5 acte, tradusa din limb'a franceza. Pies'a a fostu bine alésa, déca d. Petrescu a voit'u a dá publicului ocaziune pentru a-si formá o judecata despre talentulu, mimic'a si art'a actorilor, din care se compune trup'a. Sal'a „Imperatului romanilor“ a fostu bine adjustata si scen'a improvisata cu bunu gustu arangiata. Publiculu, de-si adese insielatu prin aventurári, ce se numeau „*artisti románi*“, a concursu in numeru destulu de mare. Atátu logele cátu si partea cea mai mare din locurile numerotate erau ocupate. Rolulu principalu in pies'a representata l'a purtatu dlu *Farcașianu* (Contele de Saint-Germain) cu deplinu succesu. Domnulu *Petculescu* (Fluturn) a escelatu in rolulu seu mai alesu in scen'a cu „*Drangobert*.“ Cu multu talentu a sciutu d. *Ionescu* sa-si repesinte rolulu seu, de altcum neinsemnatu, (Comandore) si nu gresimu, déca presupunemu ca vomu avea ocaziune a aplaudá dlui *Ionescu* la unu rol mai principalu. Dintre dame amintimu pe dómna *Mari'a Petrescu* (Marchis'a Apiani) si dómna *Farcașianu* (Ameli'a), cari s'au straduitu a reproduce rolele cu fidelitate. Dómna *Constantinescu* s'a infatisiatu bine cá cavalerulu de *Vodray*. Impresiunea totala a fostu buna si publiculu a parasitu multamitu sal'a.

** *Proba de patriotizmu.* Profesorulu dela gimnasiulu din Pest'a I. H. *Schwicker* a edatu unu manualu de geografia, cu deosebita privire la monarchia austro-ungara. In acestu manualu intre altele cetimu: „*tiér'a Ardélului*“, pre care o privesce cá o provincia a monarchiei Austro-ungare. De „*capitala*“ a Ardélului numesce „*Clusiulu*“. „*Kelet* in nr. seu 257 din 9 Novembre se plange amaru asupr'a acestei cárti, carea aru desconsiderá cu totulu dreptulu publicu alu Ungariei. Nu s'aru mirá numit'a fóia, déca acésta carte aru fi scrisa de unu românú, cáci atunci de multu aru fi fostu oprita din scoli, dar' se mira cum unu profesor, sustienutu din banii statului — la unu institutu de statu, póte scrie unu astfelu de „*scandalu de carte*“. Mirarea i este si

mai mare, cáci acésta carte s'a introdusu in scólele magiare.

** *Aducatoriulu sciérei* despre invingerea luptelor russo-románe la Dolni-Dubnicu a fostu capitanulu românú *Vladoianu* din 1-iulu regimentu de Rosiori. Elu sósii in Poradim tocmai pe cându Imperatulu prândiá. Monarchulu luá decoratiunea St. Vladimiru de pre peptulu seu si decorá cu ea pre oficerulu românú. Dupa mésa principele Carolu ii dedú decoratiunea *Stéu'a Romaniei*.

** *Regele lucrárilor publice.* O depesia din Panam'a anuncia mórtea lui Herny Meiggs supranumitu „*regele intreprindietorilor de lucrári publice*“ si a cáruia cariera estraordinara merita sa fia amintita:

Elu s'a nascutu la New-York pe la 1811. Pána a nu fi de trei-dieci de ani, erá milionariu, dar' la cris'a din 1837 perdú si celu din urma banu. Aflándu despre descoperirea aurului in Californi'a, plecá repede la San-Francisco, unde facú iérasii o avere imensa, pe care o perdú din nou cu ocaziunea crizei din 1854.

Meiggs 'si cercá din nou noroculu schimbándu cámpulu luptelor sele. Fugí la Chili, unde se asiediá cá intreprindietoriu de lucrári publice. Pentru construirea drumului de feru Llaily-Santiago, intreprindietorii englesi cereau 150 milióne si unu terminu de optu ani. Lucrarea presintá greutáti mari. Cu tóte acestea Meiggs oferí pretiulu de 60 milióne si terminulu de patru ani. Elu se tîenú de cuventu si cáscigá din acésta operatiune diece milióne. Guvernulu din Peru se adresá la densulu cá sa-i faca 2,000 kilometri de drumu de feru. In timpulu esecutárei unei'a din aceste, unu cutremuru stricá totulu.

— Atátu mai bine, strigá Meiggs, aflándu noutatea; voiu avea mai putiene terasamente de facutu.

La inaugurarea acestei linii a chieluitu trei milióne numai pentru medalii comemorative.

Meiggs ducea o viétiá fórte chieluitóre si mostenitoriloru le remáne fórte putienu. In otelulu seu din Lim'a avea 70 de camere pentru amici; cari totu-déun'a erau ocupate. La inaugurarea unei'a din liniile lui ferate, elu tramise unu vaporu sa aduca 600 de invitati din Lim'a. Presiedintele Balt'a gazduí intr'unu rendu la densulu, cu o garda de 1,000 ómeni in cursu de 15 zile.

** *Cái ferate.* Cáile ferate ale statelor-unite au acum o intindere de 73,808 mile. Manualulu drumuriloru de feru din statele unite pentru 1877-1878, care a aparutu, amintesce ca la finele anulii 1867 erau 39,276 mile de cái ferate puse in circulatiune. Dela acésta epoca s'au construitu drumuri de feru pána la Utab, Colorado, Ducat'a si alte regiuni dela Far West.

** *Inventiune ingeniósa.* Unulu din calugarii monasterei Raiger, intre Braun si Vien'a, a terminatu o lucrare de mecanica fórte curiósa; e vorb'a de unu globu pamentescu de 14 metri diametru care se misca singuru. O combinatie de róte 'lu face se opereze o miscare identica cu a pamentului si cându e pusu in miscare, se intórce in timpu de trei septamáni. La acs'a polului Nordu suntu cadrante, cariarata dilele, lunile ect.; de asupr'a acsei se afla unu altu globu mai micu care arata rotatiunea pamentului impregiurulu sórelui. Marele globu este pusu in miscare prin midiloculu a 12 róte. Acestu ingeniosu mecanismu a costatu mai multu de diece ani de lucru si n'a fostu terminatu de cátu dupa numeróse esperientie. Cátu pentru detaliile geografice, o carta desemnata pe globu arata descoperirile cele mai noue, drumurile vapóreloru, caile ferate, liniile telegra-

ficé, inaltimea muntiloru, adencimea Oceanului etc.

** *O scena de jalusie.* — D. Hagemann din Berlinu are fórte multu de lucru; prin urmare d-n'a Hagemann pleca singura la bai. Preste câte-va dile in sa d. Hagemann are câte-va momente libere si voindu sa faca aceste momente totu odata si placute se arunca intr'unu vagonu si pleca la soti'a sea. De mai nainte simtiá bucuriile suprinderei placute.

Sosesce la hotelu si i se spune, ca d-n'a Hagemann nu e acasa.

„Eu suntu d-lu Hagemann, — respunde elu. — Sa-mi dati voie sa intru!“

I se da voie.

Intrándu, gasesce pe masa unu plicu albu. Sta putienu la indoiéla, dar', in sirsitu, 'lu desface si citește urmatórele:

„Iubit'a mea“

Amu plecatu. Me intorcu. precum ne-amu intielesu. Sa me astepti la „*piétr'a rosie*“ si apoi ne intórcemu impreuna. Te imbratisiezu. Te sarutu.

Rudolfu.“

Va inchipuitu unu sotiú, care voriesce sa faca sotiéi sele o suprinde-re placuta si este insusi atátu de neplacutu surprinsu! — Din nenorocire soti'a sea se intórce la hotelu: i se spune ca i-a sositu barbatulu; ea grabesce cu bratiéle deschise spre a-lu intempiná dar' elu — O! ce neplacuta intálnire.

Preste putinu se scornesce unu scandalu, care aduna totu personalulu hotelului la usi'a odaii, in care sotiulu blastemá sórtea iéra soti'a plángea si tipá amarnicu.

In acésta invalmasiala usi'a se deschide si intra unu domnu de bratiu cu o dómna.

„Me ertati, — graesce domnulu uimitu, — dar' nu sciú ce cautati d-vóstra in odai'a mea.“

Bine! — eu credému ca e odai'a sotiéi mele, — graesce dlu Hagemann.

— Eu credému ca e a ta, — graesce d-n'a Hagemann.

Ei bine, — atunci nu tie ti-a fostu adresatu biletulu, — striga sotiulu. ingrozitu.

Nu spuneamu!? — 'i dice soti'a Tabloul!

„Timp.“

** *Unu bunu sfersitu.* Alalta-séra trei insi, unu italianu, unu românú si unu unguru, discutau in divergentie cestiunea Orientului la coltiulu din Fialcovski. Românulu si italianulu sustieneau armele crestine, iér' unguru pe cele turcesci.

Discutiunea se aprindea necontenitu si cei doi dintáiu reusira a dovedí ca in sfersitu victori'a va fi in partea crestineloru.

Unguru, fórte inferbentatu:

— Sa vedemu ce o sa fia la sfersitu, la sfersitu ce are sa fia?

La sfersitu — dise românulu, vrei sa sciú ce va fi la sfersitu, uite, si o palma sanatósá 'i sterse unguru.

— Uite ast'a va fi la sfersitu!

Si astfelu discutiunea s'a incheiatu.

** *Statur'a umana.* Cestiunea taliei omului e un'a din acelea cari au escitatu mai multu curiositatea antropologistiloru. Esista numeróse lucrári de statistica relative la inaltimea variabila a staturii umane, si, cá de ordinaru, autorii acestoru lucrári difera in generalu in conclusiunile lor.

Dupa unu studiu publicatu de „*Revisit'a antropologica*“, omulu celu mai mare ce s'a vediutu aru fi unu finlandesu, care mesura 2 metri 83 centime; omulu celu mai micu n'aru fi avutu decátu 43 centimetri inaltime. Intre aceste dóue extreme, esista numeróse diferentie, si climatele, obiceiurile, mo-

ravurile exercita o influentia considerabila asupr'a medieii ómeniloru.

Patagonii constitue populatiunea la care individii atingu inaltimea mijlocie cea mai considerabila: aceea e 1 metru 75. Boschimanii din Africa australa suntu din contra cei mai mici ómeni; tali'a loru medie nu e mai mare de 1 m. 35. Medi'a intre aceste dóue extreme e de 1 metru 60, déca se ar mai cu séma in vedere ca, dupa rusienii, lamoenii, o populatiune putienu cunoscuta au 1 metru si 80 pána la 1 metru 85 inaltime.

„*Revisit'a antropologica*“ crede c' tóte astea dupa tablourile publicate pána acum ca acésta medie trebuie sa fia putienu mai ridicata si propune se adoptá terminulu de unu metru 65 cá punctu centralu dela care voru trebui sa varieze divisiunile pentru statura.

Fia-care póte astfelu sa scie, déca tali'a sea este deasupr'a séu dedesuptulu mijlociei. Sa adaogámu inse ca acést'a nu se aplica decátu la barbati. Statur'a medie a femeiloru nu a preocupatu inca pe statistici. „*Teleg.*“

Burs'a de Vien'a.

Din 2/14 Novembre 1877.

Metalicele 5%	63 15
Imprumutulu nat. 5% (argintu)	66 45
Imprumut. de statu din 1860	112 —
Actiuni de banca	827 80
Actiuni de creditu	203 90
London	119 15
Oblig. de desdaunare Unguresci	78 25
„ „ Temisioarene	77 —
„ „ Ardelenesci	74 70
„ „ Croato-slavone	85 —
Argintu	106 10
Galbinu	5 69
Napoleonu d'auru (poli)	9 58 1/2
Valut'a nóua imperiale germána	58 95

Nr. 222 — 1877.

Concursu.

Amesuratu parintescului ordinu consistorialu d'to 26 Maiu a. c. Nr. 702. B. pentru vacant'a parochia Ruj'a de clas'a a III-a in protopresbiteratulu Nochrichului-Cincului-mare se escrie prin acést'a concursu de nou cu terminulu pána la 20 Novembre a. c. in care di va fi si alegerea.

Emolumentele suntu:

- dela 60 familii románe câte un'a ferdela de bucate cu graantiulu, si dela 36 neorustici jumetate de ferdela.
- folosulu de pe portiunea canonica pamentu aratoriu si de fenatiu 10 jugere 700 □ clas'a I si II.
- venitele stolari statorite de sindulu protopopescu.
- dela 96 familii câte un'a di de lucru cu palm'a.
- lemnele trebuincióse de focu, si un'a curte parochiala pe care poporulu va cladi in curendu edificiele recerute, — cari impreuna dau sum'a de 403 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne concursele instruite in intielesulu stat. organicu pána la terminulu indicatu la subscri-sulu.

Nochrichiu, in 25 Octob. 1877.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Oficiulu protopresbiteralu.

G. Maieru m. p. adm. ppescu.

3—3

Anunciu.

Subscrisulu se recomanda pl. t. publicu cá maiestru pantofariu ca totu felulu de lucru bunu, promptu si efitinu, apartienatoriu de meseri'a sea.

Vasiliu Petrutiu,

maiestru pantofariu, in strad'a Poplacei (Quergasse) Nr. 25.